

มองไทยมองเวียดนามบนเวทีการแข่งขัน

¹ดร.ตระกูล ชำนาญ

เมื่อกล่าวถึงกลุ่มประเทศที่รวมกันเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN) ด้วยกันทั้ง 10 ประเทศแล้ว คนไทยมักจะมองว่าประเทศที่ถูกเปรียบเทียบกับเพื่อพิสูจน์ถึงความเหนือกว่าหรือด้อยกว่าด้านการแข่งขันทั้งมิติของการพัฒนาประเทศโดยรวมประเทศไทยกับประเทศเวียดนามมักจะถูกกล่าวถึงมากที่สุดว่าเป็นประเทศคู่แข่งที่ถูกคู่มาที่สุดทั้งด้านการค้าระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว การกีฬา การศึกษา เศรษฐกิจ และพัฒนาการของประชากรของทั้งสองประเทศอยู่เสมอ จึงอยากเสนอให้เห็นว่าความได้เปรียบเสียเปรียบอย่างไรของทั้งสองประเทศตามประเด็นดังนี้

○ **มิติด้านการเกษตร** ด้านนี้ถูกกล่าวถึงมากที่สุดว่าประเทศเวียดนามน่าจะนำหน้าประเทศไทยอีกไม่นานเกินรอประเทศไทยจะตามประเทศเวียดนามไม่ทัน มุมมองดังกล่าวไม่สามารถเป็นอื่นไปได้นอกจากการที่ได้เห็นการเพิ่มขึ้นของตัวเลขทางเศรษฐกิจของประเทศเวียดนามที่มีแนวโน้มสูงขึ้นซึ่งปัจจัยตัวหนึ่งที่ทำให้ตัวเลขทางเศรษฐกิจของประเทศเวียดนามสูงขึ้นคือ ปัจจัยด้านการเกษตร โดยเฉพาะข้าว มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างมากและต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปีถือว่าเป็นปัจจัยเชิงบวก (Positive) ในสายตาของนักวิเคราะห์ที่ด้านต่างประเทศ ขณะที่ประเทศไทยมีปัจจัยหลายอย่างที่ถูกลองและเป็นไปในเชิงลบ (Negative) ดังนั้นภาพการแข่งขันของทั้งสองประเทศจึงออกมาว่าประเทศเวียดนามมีโอกาสมากกว่าประเทศไทย การผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออกและผลิตภัณฑ์เพื่อการบริโภคภายในประเทศด้านการเกษตรมีปริมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลงขึ้นอยู่กับปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญต่อผลผลิตที่ออกมา ซึ่งปัจจัยที่ว่าเป็นตัวสำคัญต่อการผลิต ความได้เปรียบเสียเปรียบขึ้นอยู่กับปัจจัยนั้นคือ

-ปัจจัยการผลิตที่มนุษย์สร้างขึ้น ประเทศเวียดนาม มีพื้นที่ในเขตระบบชลประทาน 85 % ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศประมาณ 3 แสนกว่าตารางกิโลเมตร ซึ่งน้อยกว่าพื้นที่ของประเทศไทยขณะที่ประเทศไทยมีพื้นที่ในเขตชลประทาน 25 % (ไทยรัฐ 8 ธ.ค.54) คือข้อได้เปรียบที่ชัดเจนมากที่สุด ประเทศเวียดนามมีพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ มีน้ำในระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ ต่อการผลิตข้าวพื้นที่ผลิตข้าวไม่ขาดน้ำ กรณีศึกษาในเวียดนามกลาง เวียดนามัน ฮอยอัน ที่ได้ไปศึกษาดูงานเมื่อวันที่ 2-3-4-5 เมษายน 2554 พื้นที่มีความแตกต่างกันมากระหว่างสามประเทศ กล่าวคือประเทศไทย ลาว และประเทศเวียดนาม ในช่วงเวลาดังกล่าวสำหรับประเทศไทยการผลิตข้าวนาปี ไม่มีทางเป็นไปได้เพราะไม่ใช่ช่วงฤดูฝนผลิตข้าวไม่ได้ ผลิตได้เฉพาะนาปรัง คือทำนาได้เฉพาะพื้นที่ในเขตชลประทาน มองให้ชัดเข้ามาอีกเขตพื้นที่ทำนาปรังของประเทศไทยที่สำคัญก็คือ *ลุ่มน้ำเจ้าพระยา* เท่านั้น คือ ภาคกลางบางจังหวัด ภาคเหนือบางจังหวัดซึ่งน้อยมาก รวมแล้วพื้นที่ในระบบชลประทานของประเทศไทยที่สามารถมีน้ำสำหรับปลูกข้าวได้ไม่เกิน 25 % ของประเทศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยยังมีข้อจำกัดเรื่องน้ำมากกว่าภาคอื่น แทบเป็นไปไม่ได้เลยสำหรับการทำงานในนอกฤดูกาลของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางปีบางพื้นที่ไม่ได้ทำนาด้วยซ้ำไป แล้วจะเอาผลผลิตจากไหนไปสู่ประเทศเวียดนามได้ เพราะประเทศเวียดนามได้เปรียบด้านระบบชลประทานซึ่งมีพื้นที่ในระบบชลประทานมากถึง 85 % ของพื้นที่ จากการที่สัมผัสได้สายตาประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก็ไม่แตกต่างจากประเทศไทยเท่าไร แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับประเทศเวียดนามซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์เขียวขจีของแม่น้ำน่านพันธุ์ ชุ่มชื้นด้วยธารน้ำไหลตามซอกเขาและแก่งหินที่แม่น้ำทอดไหลผ่าน ส่งผลให้เกิดความชุ่มกายและเย็นใจมากยิ่งขึ้น พื้นที่ในระบบชลประทาน 85 % นี้แหละเป็น

¹ ดร.ตระกูล ชำนาญ หัวหน้าฝ่ายจัดการศึกษา มจร วิทยาเขตล้านนา เชียงใหม่

ปัจจัยที่ชี้ขาดในความสำเร็จได้เปรียบด้านการผลิตข้าวเพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกแข่งขันกับประเทศไทย เป็นบทสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาประเทศด้วยการลงทุนสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานของการพัฒนา (Infrastructure) ประเทศด้านเกษตรกรรมของประเทศเวียดนาม ถือว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่มนุษย์สร้างขึ้นมีฝีมือโดยธรรมชาติ ตรงนี้ประเทศไทยเสียเปรียบอย่างเห็นได้ชัดเจน

-ปัจจัยการผลิตทางธรรมชาติ ประเทศเวียดนามมีความอุดมสมบูรณ์มาก เพราะมีร่องมรสุม พายุเข้าออกเป็นจำนวนมาก และตั้งอยู่บนคาบสมุทรทะเลจีนใต้ หรือ อ่าวตังเกี๋ย ฝนตกตลอดปีได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง เมื่อพิจารณาจากปัจจัยการผลิตที่เป็นธรรมชาติ อันได้แก่ลักษณะทางภูมิศาสตร์ดังกล่าว จึงได้เปรียบประเทศไทยอย่างไม่ต้องสงสัย เรียกว่าได้รับการหนุนส่งจากปัจจัยทางธรรมชาติ ข้อจำกัดด้านการขาดแคลนน้ำเพื่อการผลิตจึงไม่มี คือ ได้ปัจจัยเชิงบวกทั้งจากพื้นที่ในระบบชลประทานที่รัฐได้ลงทุนสร้างแล้ว ยังได้ปัจจัยธรรมชาติด้านภูมิประเทศที่มีปริมาณน้ำฝนธรรมชาติที่เกิดจากพายุฝนทั้งปีด้วย ผลผลิตด้านการเกษตรจึงมากขึ้นเพียงพอต่อการเลี้ยงประชากรในประเทศที่มากเป็นอันดับ 13 ของโลก คือ 89 ล้านคน และส่งออกไปขายยังต่างประเทศนำเงินเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก

การส่งออกข้าวออกไปขายยังต่างประเทศระหว่างการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศเวียดนามมีความใกล้เคียงชนิดคู่ที่กันมากขึ้น กล่าวคือความห่างระหว่างตัวเลขของปริมาณข้าวที่ส่งออกของประเทศไทยกับประเทศเวียดนามจะห่างกันไม่มาก จะทันหรือแซงหน้าประเทศไทยหรือไม่เป็นเรื่องที่น่าจะติดตามเป็นอย่างยิ่ง ดังตารางนำเสนอ ดังนี้

ที่	ประเทศ	2551 (ล้านตัน)	2553 (ล้านตัน)	2553 (ล้านตัน)	2554 (ล้านตัน)
1	ไทย	10.0	9.0	10.5	8.0
2	เวียดนาม	4.6	6.7	7.0	6.7
3	อินเดีย	3.4	2.1	3.8	4.5
4	ปากีสถาน	3.0	3.9	3.2	3.1
5	สหรัฐอเมริกา	3.3	3.9	3.3	3.1

ที่มา: กระทรวงเกษตรสหรัฐ อ้างใน ศุภวุฒิ สายเชื้อ, กรุงเทพธุรกิจ 14 พฤศจิกายน 2554

จากตัวเลขในตารางนี้เองที่ทำให้คนไทยหันหน้าสนใจเป็นอย่างมากกว่าประเทศไทยจะเสียตำแหน่งอันดับหนึ่งให้กับประเทศเวียดนาม ในฐานะเบอร์หนึ่งกับเบอร์สองของประเทศที่ส่งข้าวเป็นสินค้าออก เป็นสถิติที่ย้อนหลัง ความถี่ช่วงชั้นของตัวเลขระหว่างประเทศไทยกับประเทศเวียดนาม เริ่มมีความแคบกันมากยิ่งขึ้น ไม่ทิ้งห่างกันอย่างในอดีต คำนวนจากสถิติก็จะแสดงให้เห็นถึงการเลื่อนไหลอย่างมีความถี่/ห่าง ที่น่าพิจารณาดังนี้ ปี 2551 ประเทศไทยส่งออกได้ 10 ล้านตัน ประเทศเวียดนาม ส่งออกได้ 4.6 ล้านตัน ห่างกัน 5.4 ล้านตัน ปี 2552 ประเทศไทยส่งออกได้ 9 ล้านตัน ประเทศเวียดนามส่งออก 6.7 ล้านตัน ห่างกัน 2.3 ล้านตัน ปี 2553 ประเทศไทยส่งออกได้ 10.5 ล้านตัน ประเทศเวียดนามส่งออกได้ 7.0 ล้านตัน ห่างกัน 3.5 ล้านตัน และปี 2554 ประเทศไทยส่งออกได้ 8.0 ล้านตัน ซึ่งต่ำสุดในรอบสี่ปี ส่วนประเทศเวียดนามส่งออกได้ 6.7 ล้านตัน ลดลงเหมือนกัน มีความห่างกัน 1.3 ล้านตัน

สะท้อนให้เห็นว่าประเทศเวียดนาม สามารถที่จะผลิตข้าวได้มากขึ้นทั้งที่ผลิตเพื่อหล่อเลี้ยงประชากรของตนเองเกือบ 90 ล้านคนอย่างเพียงพอแล้ว ยังสามารถส่งออกได้มากยิ่งขึ้นมีความห่างกันน้อยยิ่งขึ้น แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการผลิตข้าวของประเทศเวียดนามมีเพิ่มมากขึ้นพอที่จะเคียงคู่กับประเทศไทยได้ในไม่ช้าตามมุมมองของนักวิเคราะห์ด้านการส่งออกของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความหวาดหวั่นให้กับประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปี 2554 มีความห่างแค่ 1.3 ล้านตันเท่านั้น อาจจะเป็นเพราะประเทศไทยได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัยในช่วงปลายปี ทำให้ได้รับความเสียหายด้านผลิตผลทางการเกษตรโดยเฉพาะข้าว แต่ประเทศเวียดนามก็ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติเหมือนกันทำให้ได้ผลิตต่ำส่งออกได้ไม่มากเช่นกัน ก็น่าเป็นห่วงสำหรับประเทศไทยในความรู้สึกของคนทั่วไป ช่วงเวลาที่ประเทศไทย กับประเทศเวียดนาม ได้รับผลกระทบจากมหาอุทกภัย เมื่อปลายปี 2554 มีผลให้การส่งออกข้าวของทั้งสองประเทศลดลงเช่นเดียวกัน ตัวเลขการส่งออกเข้าต่ำกว่าทุกปีในช่วงระยะเวลาเดียวกัน แต่ประเทศอันดับที่ 3 ในตาราง คือ ประเทศอินเดียกลับได้โอกาสในการส่งข้าวออกมากขึ้น เพราะประเทศไทยและประเทศเวียดนามคู่แข่งที่สำคัญเจอภัยธรรมชาติ ประเทศอินเดียจึงได้รับอานิสงส์ในการส่งออกโดยไม่ต้องแข่งขันกับประเทศยักษ์ในการส่งออกข้าว ประเด็นนี้ผู้เขียนเห็นว่าน่ากลัวไม่น้อยกว่าการแข่งขันกับประเทศเวียดนามเสียอีก

สำหรับผู้เขียนแล้วรู้สึกไม่หวั่นเกรงในปริมาณส่งออกเท่าที่ควร มีมุมมองให้มองอยู่บ้าง จากการที่ได้ไปสัมผัสมา จึงทำให้รู้สึกว่าการแข่งขันกับประเทศไทยเรายังมีโอกาสที่จะชนะรักษาแชมป์ไว้ได้ด้วยเหตุผลเชิงประจักษ์พอที่จะพิจารณาได้จากปัจจัยหลักดังนี้

-ปัจจัยด้านคุณภาพของสินค้าคือข้าวที่ส่งออก คือ ตัวสินค้าอันได้แก่ข้าวของประเทศไทยมีคุณภาพดี เป็นต้นทุนที่ดีสำหรับประเทศไทยเลยก็ว่าได้สำหรับเรื่องข้าว นับว่าเป็นจุดแข็งของสินค้าตัวนี้เราได้เปรียบอย่างเหนือกว่าคู่แข่งอย่างประเทศเวียดนาม โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ สายพันธุ์เยี่ยมของประเทศไทย มีเอกลักษณ์ที่ได้เปรียบ ราคาดี แม้แต่ขายในประเทศได้ราคาดีกว่าข้าวสายพันธุ์อื่น คุณลักษณะพิเศษ คือ มีความหอมกลมกล่อม เมล็ดสวยงามไม่หัก นำรับประทาน จึงเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ เป็นข้าวชั้นหนึ่งสำหรับส่งออก

ข้าวของประเทศเวียดนามในมุมมองของผู้เขียนกล้าที่จะกล่าวได้เลยว่า คุณภาพสู้ข้าวของประเทศไทยไม่ได้ ถ้าจะให้จัดระดับชั้นคุณภาพแล้วน่าจะเป็นชั้นสอง หรือ ชั้นสาม ไม่มีความหอม เมล็ดไม่สวย ทานไม่อร่อย พิสูจน์ได้จากการที่ผู้เขียนได้สัมผัสเจอด้วยตนเองเมื่อครั้งไปศึกษาดูงานมา ทำให้ได้บทสรุปในใจอย่างชัดเจนว่า คุณภาพข้าวของประเทศเวียดนามเมื่อเทียบกับของประเทศไทยเป็นสินค้าคนละชั้นกัน ข้าวที่ประเทศเวียดนามผลิตได้นำมาบริการให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้าพักในโรงแรมหรูระดับ 3-4 ดาว ข้าวที่ทางโรงแรมหรือร้านอาหารนำมาบริการนักท่องเที่ยวได้รับประทานกันเป็นข้าวคุณภาพต่ำกว่าข้าวหอมมะลิของประเทศไทย ไม่สามารถสร้างเสน่ห์ในรสชาติให้กับนักท่องเที่ยวที่นิยมบริโภคข้าวเป็นอาหารเช่นนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยได้ ไม่อร่อย ไม่นำรับประทาน

ดังนั้นผู้เขียนจึงไม่หวั่นเกรงในการสู้กับประเทศเวียดนาม ในการส่งข้าวเป็นสินค้าออก เพราะคุณภาพข้าวของประเทศเวียดนามสู้ของประเทศไทยไม่ได้แน่นอน เว้นเสียแต่ถ้าประเทศเวียดนามมีการพัฒนาสายพันธุ์ข้าวใหม่ให้มีคุณภาพดีขึ้นใกล้เคียงกับของเรา ด้านปริมาณก็ต้องยอมรับว่ามีความเป็นไปได้สูงที่ประเทศเวียดนามจะส่งออกได้มากเท่าหรือมากกว่าประเทศไทยก็อาจจะเป็นไปได้ในอนาคต แต่ตลาดที่ประเทศเวียดนามส่งออกไปขายนั้นน่าจะเป็นตลาดภายในและภูมิภาคเอเชีย ข้าวของประเทศเวียดนามราคาถูกกว่าข้าวของประเทศไทย เพราะ

ตลาดส่วนนี้กำลังซื้อไม่สูงเท่ากับตลาดในโซนยุโรปและอเมริกา ถึงแม้ว่าประเทศเวียดนามจะขายข้าวได้มากกว่าประเทศไทยแต่ราคาต่ำกว่าราคาข้าวของประเทศ เราจึงอาจจะเสียตลาดส่วนนี้ให้กับประเทศเวียดนามก็ได้

- *ปัจจัยด้านตลาด* ประเทศที่รับซื้อข้าวจากทั้งประเทศไทยและเวียดนาม มีความต่างกันอยู่ ตลาดสำหรับส่งข้าวออกของประเทศไทยเป็นประเทศในโซนยุโรปและอเมริกา เช่น ช่วงเดือน มกราคม-พฤษภาคม 2554 มูลค่าการส่งออกข้าวของประเทศไทย ประมาณ 86,830.4 ล้านบาท(*กรมส่งเสริมการส่งออก,กระทรวงพาณิชย์*) ตลาดที่สำคัญนอกจากเอเชียด้วยกันแล้วยังเป็นประเทศอเมริกา เป็นมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมดจากประเทศไทยถึง 269,658.0 ล้านบาท ตลาดโซนยุโรปเช่น สวิตเซอร์แลนด์ มีมูลค่ารวม 71,893.9 ล้านบาท ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2554 ซึ่งเป็นมูลค่ารวมของสินค้าทั้งหมดของประเทศไทยที่ส่งออก ด้วยเหตุที่ว่าตลาดโซนยุโรป และอเมริกา นั้นทางการค้าถือว่าเป็น *ตลาดบน* ซึ่งจัดลำดับตามค่าของสกุลเงินที่มีค่าแข็งกว่าเมื่อมีการแลกเปลี่ยนเป็นสกุลเงินบาทหรือสกุลเงินเอเชีย เป็นตัวกำหนด ส่วนตลาดในโซนเอเชียถือว่าเป็นตลาดล่างเพราะถือค่าของสกุลดังกล่าวประเทศเหล่านี้มีความสามารถสูงในการซื้อสินค้าข้าวจากประเทศไทย ข้าวของไทยจึงได้รับความนิยมครองตลาดได้มากกว่าข้าวจากประเทศอื่น ต่อการสำรวจเชิงวิเคราะห์ที่ว่า *ประเทศไทยเราเสียตลาดในเอเชียหรือตลาดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านไม่เป็นไร แต่เรายังสามารถยึดครองตลาดระดับบนได้ถือว่าคุ้มมากกว่าเสีย* ผู้เขียนมีความคิดเห็นสอดคล้องด้วย แต่ก็อย่าประมาทหรือชะล่าใจมากนักเพราะปัจจัยบางอย่างเราอาจจะมองไม่ถึงก็ได้เช่น *ปัจจัยการเมือง*

ด้วยปัจจัยทั้งสองอย่างที่กล่าวมานั้นทำให้ผู้เขียนเชื่อมั่นว่า ประเทศไทยของเรามีโอกาส และได้เปรียบประเทศเวียดนาม แน่นนอน ไม่มากก็น้อย ถึงแม้เราจะเสียตำแหน่งอันดับหนึ่งในระดับเอเชีย แต่ในระดับโลกเรายังเป็นอันดับหนึ่งของโลกที่ส่งข้าวเป็นสินค้าออกที่สำคัญในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป หากเราไม่โชคร้ายจริงๆ

แม่น้ำหอมที่คุณภาพน้ำดีไหลผ่านตัวเมืองเว้ อีกหนึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรของประเทศเวียดนาม

ท้องถิ่นที่เขียวขจี ตลอดปี บ่งบอกถึงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพของระบบชลประทานและ
ภูมิอากาศที่เหมาะสมอย่างยิ่งกับการผลิตข้าวเลี้ยงประชากรภายในประเทศและส่งออก

○มิติด้านประชากร ในบทความนี้ผู้เขียนมีข้อเสนออยู่สองประการใหญ่ ๆ ของทั้งสองประเทศ คือ 1. *คุณภาพ*และ2.*ปริมาณ* ประการที่ 1 ด้านคุณภาพของประชากรนั้น มีความยากง่ายต่างกัน อันที่จริงจะวัดความ
เหนือ – ความด้อยกว่ากัน ในด้านคุณภาพของประชากรของประเทศทั้งสองนั้นมีข้อจำกัดอยู่เหมือนกัน ไม่แน่ใจว่า
จะเกณฑ์มาตรฐานอะไร มาเป็นตัวชี้วัด (Indicators) คุณภาพของประชากร และตัวชี้วัดดังกล่าวได้รับการพิสูจน์เป็น
ที่ยอมรับกันทั้งสองประเทศหรือไม่ บางครั้งถูกมองว่ามีความเอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง เพราะเป็นคุณ
ลักษณะเฉพาะของใครของมัน บางครั้งมีการกล่าวในเชิงบวกสำหรับประเทศหนึ่งและเชิงลบสำหรับประเทศหนึ่ง
จุดลงตัวจึงไม่มีความแน่นอน วัดยากซับซ้อนต่อการผิดพลาด นี่สำหรับผู้เขียนแล้วถือว่าเป็นข้อจำกัดในการที่ชี้ชัดไป
ข้างใดข้างหนึ่งว่าประชากรของประเทศใดมีคุณภาพมากกว่ากัน ถ้าพิจารณาจากกีฬาประเทศไทยชนะการแข่งขัน
กีฬาซีเกมส์ที่26 ที่ประเทศอินโดนีเซียเป็นเจ้าภาพที่ผ่านมา คุณภาพของคนประเมินเป็นตัวเลขค่อนข้างลำบาก

ประการที่ 2 ด้านปริมาณ หรือ จำนวนประชากรของทั้งสองประเทศ มองเห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม
ความมากน้อยมีตัวเลขบ่งบอกได้แม่นยำ สามารถวัดได้เป็นช่วงระยะเวลา เป็นหน่วยนับที่ไม่มีอะไร ยุ่งยากซับซ้อน
สำรวจได้จากหน่วยงานด้านประชากรของประเทศนั้น ๆ ได้ไม่ยาก การเข้าถึงข้อมูลด้านจำนวนประชากรใช้เวลาไม่
มากมีความสะดวก ดังนั้นข้อแตกต่างเชิงตัวเลขของประเทศไทยกับประเทศเวียดนามเป็นดังนี้

ประเทศ เวียดนาม (Vietnam) มีประชากรทั้งหมดประมาณ 89 ล้านคน มากเป็นอันดับที่ 13 ของโลก
(กระทรวงการต่างประเทศ) ขณะที่ประเทศไทย มีประชากรทั้งหมดประมาณ 65.4 ล้านคน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ
,ผลเบื้องต้นสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553 ณ วันที่ 1 กันยายน 2553) จึงมีความแตกต่างกันถึง 25 ล้าน
คน ทั้งที่มีพื้นที่น้อยกว่าประเทศแต่กลับมีประชากรมากกว่าประเทศ แสดงให้เห็นว่า ผลผลิตกัญชาด้านการเกษตรคือ
ข้าวของประเทศเวียดนามนั้น จะต้องเลี้ยงคนทั้งประเทศ 89 ล้านคนอย่างเพียงพอแล้ว ยังจะต้องส่งออก

แข่งกับประเทศไทยอีก ประมาณผลผลิตเขาต้องมากถึงทำได้แบบนี้ บ่งบอกให้เห็นคุณภาพของประชากรด้วยว่า ต้องขยันทำงานอย่างหนัก เหมือนครั้งอดีตที่เคยรบชนะประเทศอเมริกา การต่อชีวิตทั้งจากภัยธรรมชาติและภัย สงคราม เป็นบทเรียนชีวิตที่สอนให้ชาวเวียดนามเป็นคนที่มีคุณภาพอย่างมีต้องสงสัย จะเรียกว่าปริมาณสร้าง คุณภาพและคุณภาพเพิ่มปริมาณก็ว่าจะไม่ผิด แล้วเราจะแข่งขันกับประเทศเวียดนามได้อย่างไรในด้านคุณภาพคน ด้านปริมาณไม่ต้องไปแข่งขันหรอก มีปริมาณมากมิได้หมายความว่าดีเยี่ยมไปกว่าปริมาณน้อยเสมอไป ไป แข่งขันด้านอื่นที่มีโอกาสมากกว่าเป็นการดีสำหรับประเทศไทย...

○มิติด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการแขนงหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับประเทศ เวียดนามได้เป็นอย่างดี ทรัพยากรการท่องเที่ยวของประเทศเวียดนามยังมีมากและบริสุทธิ์ทำให้นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยที่พักหลังมีความสะดวกสบาย มีเส้นทางเข้าออกเพิ่มขึ้น จึงมีทางเลือกใน การเดินทางให้กับนักท่องเที่ยวชาวไทย ขึ้นอยู่กับว่าตัดสินใจใช้เส้นทางไหน จะเที่ยวจุดไหนของประเทศเวียดนาม ค่าใช้จ่ายไม่แพงมากนักเมื่อเทียบกับท่องเที่ยวไปยังกลุ่มโซนยุโรป หรือ อเมริกา และเอเชียด้วยกัน มนต์เสน่ห์ของ การท่องเที่ยวประเทศเวียดนามมีผลต่อการตัดสินใจซื้อทัวร์ไปประเทศเวียดนาม ค่าเงินถูกกว่าค่าเงินบาทของ ประเทศมาก อาหารที่โปรดปรานสำหรับนักท่องเที่ยวคือ เหนมเนียง รับประทานไม่มีพลาดสำหรับคนไทย ความเป็น เอกสิทธิ์หรืออัตลักษณ์(Identity)ส่วนตัวของเวียดนามเป็นแรงผลักดัน (Drive) จูงใจในการตัดสินใจซื้อทัวร์ไปยัง ประเทศเวียดนาม ความงามทางธรรมชาติ ความเย็นสบายเขียวขจีของท้องทุ่ง โบราณสถาน และนวัตกรรมการร่วม สมัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีส่วนสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระดับสูง สิ่งเหล่านี้ส่งผลสะท้อนเชิงบวกกับการเพิ่ม ของตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศเวียดนามอย่างมาก

ปัจจัยเชิงบวกเหล่านี้สามารถทำให้ตัวเลขนักท่องเที่ยวจากหลายประเทศเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศ เวียดนามเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากเอเชียด้วยและจากหลายประเทศในยุโรป อเมริกา พิจารณาข้อมูลที่ปรากฏ ในเอกสารของประเทศเวียดนามที่น่าเสนอ ปี 2011 ที่เพิ่มผ่านมาหก ๆ เฉพาะเดือนกุมภาพันธ์ 2011 มี นักท่องเที่ยว 542,671 คน เพิ่มขึ้น 21.6% จากช่วงเวลาเดียวกันในปีที่แล้ว ซึ่งสามารถที่จะจำแนกออกเป็น นักท่องเที่ยวจาก 10 ประเทศ ตามลำดับได้ดังนี้

ที่	ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยว	จำนวนเพิ่มในช่วงเวลาเดียวกัน
1	จีน	191,106	39%
2	เกาหลี	102,497	17.4 %
3	อเมริกา	96,587	8.4%
4	ญี่ปุ่น	92,832	30.4%
5	ไต้หวัน	67,527	16.3%
6	ออสเตรเลีย	62,876	8.1%
7	กัมพูชา	46,569	42.8%
8	ฝรั่งเศส	39,781	13.7%
9	ไทย	36,463	4.3%
10	มาเลเซีย	35,663	22.9%
	ประเทศอื่น ๆ	277,194	13.2%

ที่มา: News from the Vietnam Tourism Association: Travellive 15/03/2011

ตัวเลขตามตารางเป็นตัวเลขของเดือนเดียวคือเฉพาะเดือน กุมภาพันธ์ 2554 เดียวเท่านั้นที่เติบโต ได้ถึง 21.6% โดยสามอันดับแรกเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนเกือบ 2 แสนคน คือ 191,106 คน เพิ่มขึ้นเท่ากับ 39% รองลงมาอันดับสอง ได้แก่ เกาหลี 102,497 คน เพิ่มขึ้นเท่ากับ 17.4 % และอันดับสามประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวนนักท่องเที่ยว 96,587 คน เพิ่มขึ้นเท่ากับ 8.4% ประเทศที่จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเป็นอันดับหนึ่ง คือ ประเทศกัมพูชา จำนวนนักท่องเที่ยว 46,569 คน เพิ่มขึ้นเป็น 42.8% ส่วนนักท่องเที่ยวจากประเทศไทย มีคนไทย เข้าไปท่องเที่ยวเวียดนาม 36,463 คน เพิ่มขึ้น 4.3%

มูลเหตุที่ส่งผลให้ชาวอเมริกันเข้ามาท่องเที่ยวยังประเทศเวียดนาม มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 8.4% นั้น ผู้เขียนไม่มีข้อมูลเชิงวิชาการว่ามาจากมูลเหตุใด แต่วิเคราะห์ดูแล้วมูลเหตุหนึ่งน่าจะมาจากประเทศสหรัฐอเมริกาในช่วง สงครามเวียดนาม ได้มีส่วนสำคัญในการทำสงครามและได้รับความพ่ายแพ้เสียเชิงให้กับเวียดนาม สูญเสียกำลังพล ทหารเป็นจำนวนมาก ได้รับสิ่งหนึ่งที่เรียกว่าความพ่ายแพ้อย่างยับเยิน เป็นบทเรียนที่สอนให้ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รู้จักกับคำว่า *พ่ายแพ้สงครามว่า มีรสชาติ เป็นเช่นไร* ดังนั้นจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาท่องเที่ยวประเทศเวียดนาม จึงอาจจะเข้ามาเพื่อรำลึกถึงความทรงจำอันเจ็บปวด และดูล่องรอยของความเสียหาย รวมทั้งชีวิตของทหารหาญที่สูญเสียไปในแผ่นดินเวียดนามก็เป็นได้

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้คนไทยนิยมเข้าไปเที่ยวประเทศเวียดนามเพิ่มขึ้น ถึงแม้จะเป็นจำนวนไม่มากนัก ผู้เขียนมองว่าปัจจัยหลักต้น ๆ สำหรับคนไทย คือ

1. ตลาดท่องเที่ยวเวียดนามยังบริสุทธิ์ ใหม่ มาแรง น่าสนใจ มีความตื่นตัวมาก มีทรัพยากรหรือแหล่งท่องเที่ยวอีกมาก ทั้งเชิงวัฒนธรรม ธรรมชาติ และบันเทิง รายการทัวร์เวียดนามของบริษัททำทัวร์มีรายการชุกมาก พร้อมข้อเสนอที่น่าสนใจ โปรโมชันมากมาย ค่าบริการตลอดรายการไม่แพง สู้ได้

2. การเดินทางมีช่องทางให้เลือกเพิ่มมากขึ้น ระยะเวลาเดินทางไม่ไกล ใช้เวลาไม่นานนักก็สามารถที่จะไปเที่ยวได้แล้ว โดยเฉพาะการเดินทางจากประเทศไทย มีช่องทางเข้าสู่ประเทศเวียดนามทั้งทางอากาศจากสนามบินสุวรรณภูมิ ทางบกจากจังหวัดมุกดาหารของประเทศไทยข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ผ่านแขวงสุวรรณเขตของ ประเทศลาว เข้าชายแดนลาว-เวียดนาม ตรงด่านลาวบาว เส้นทางสะดวกตามถนนที่ได้มาตรฐาน เส้นทางท่องเที่ยวสายนี้ได้รับความนิยมสนใจจากนักท่องเที่ยวชาวไทยเป็นอย่างมาก เรียกว่าติดตลาดไปท่องเที่ยวของคนไทยไปแล้ว

ด่านชายแดนลาว-เวียดนาม ลาว บาว (Lao Bao)

อีกเส้นทางหนึ่งที่เปิดใหม่ล่าสุด คือ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 จังหวัดนครพนม กับแขวงคำม่วน ของประเทศลาว ซึ่งเปิดใช้เป็นทางการเมื่อปลายปี 2554 ที่ผ่านมานี้ เส้นทางนี้สามารถที่จะเชื่อมต่อไปถึง ประเทศเวียดนามได้ ยิ่งเพิ่มความสะดวก มีทางเลือกเพิ่มขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวจากประเทศไทย ทั้งสามเส้นทาง ที่กล่าวมานี้เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวในระยะที่สั้น ๆ ราคาไม่แพง บวกกับค่าเงินของประเทศเวียดนามถูกกว่า ค่าเงินของประเทศไทยมาก

ตลอดทั้งปี 2011 หรือ พ.ศ. 2554 มีนักท่องเที่ยวเข้ามายังประเทศเวียดนามเป็นจำนวน 6 ล้านคน เป็นการเพิ่มขึ้นเมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์เท่ากับ 20 % เกินกว่าเป้าหมายที่วางเอาไว้ (โลกยามเช้า TV 3 29-12-54)

เปรียบเทียบประเทศไทยเมื่อปี 2553 มีจำนวนนักท่องเที่ยวปี 2553 จำนวน 14.5 ล้านคน ปี 2554 คาดว่ามี แนวนอนถึง 15.5 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 6% (สุรพล เศวตเศรษฐี, ผู้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) ขณะที่ข้อมูล จำนวนนักท่องเที่ยวที่สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมือง ณ สนามบินสุวรรณภูมิ สำนวจโดยกรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้จำนวนตัวเลขของนักท่องเที่ยวรวมถึงคนไทยที่ไปอยู่ต่างประเทศด้วย มีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2553 คือ 9,195,631 คน เป็นชาวเวียดนาม 129,404 คิดเป็น 1.41% ของนักท่องเที่ยวกลุ่มอาเซียน (ASEAN) ปี 2554 จำนวนนักท่องเที่ยว ทั้งหมด 11,195,536 คน เป็นชาวเวียดนาม 222,781 คน คิดเป็น 1.99% ของนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN) (สำนักงานตำรวจตรวจคนเข้าเมืองและกรมการท่องเที่ยว 2/11/2012) ตัวเลขที่สำรวจจากหน่วยงานดังกล่าว บ่งบอกให้ ทราบว่าแนวโน้มของจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ไม่เป็นไปตามที่คาดในตอนต้นปี เนื่องจากได้รับกระหนาบอย่างใหญ่จากมหา อุทกภัยครั้งร้ายที่สุดในรอบหลายสิบปี ที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2554 การท่องเที่ยวของประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่าง

มากตามที่ทราบกันแล้ว แต่สำหรับประเทศเวียดนามไม่ได้รับผลกระทบทางการท่องเที่ยวอย่างรุนแรง จึงได้เปรียบประเทศไทย ส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเกินเป้าหมายที่วางเอาไว้

ดังนั้นการมองประเทศไทย-เวียดนาม บนเวทีการแข่งขัน ที่เน้นเรื่องของเศรษฐกิจการค้าขาย ด้วยมิติของการส่งข้าวเป็นสินค้าออกไปยังต่างประเทศผู้ซื้อ ถ้าว่าตามจำนวนสินค้าและราคาแล้ว ประเทศไทยมีความได้เปรียบทั้งปริมาณจำนวนสินค้าข้าวที่ไม่มากเหมือนเมื่อก่อน แต่หากมองในแง่ของคุณภาพสินค้าข้าวแล้ว สินค้าข้าวของประเทศไทยมีคุณภาพมากกว่า กอปรกับตลาด รับผิดชอบต่อสินค้าข้าวของประเทศไทยเป็นตลาดบนมีขีดความสามารถที่จะซื้อสูงให้ราคาดีตามสกุลเงิน ของประเทศเวียดนามส่งออกขายในตลาดล่างคือในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน มิติด้านประชากรทั้งสองประเทศจำนวนห่างกันพอสมควร คุณภาพของประชากรวัดคุณภาพออกมาไม่ชัดเจน และมิติด้านการท่องเที่ยว จากตัวเลขที่นำเสนอสำหรับประเทศไทยมีโอกาสและได้เปรียบด้านจำนวนนักท่องเที่ยวและต้นทุนการท่องเที่ยว เวียดนามได้เปรียบด้านช่องทางในการเดินทางเข้าสู่ประเทศถึงลูกค้าจากประเทศไทยได้เพิ่มขึ้น มีความสดใหม่กว่าประเทศไทยหลายประการ ที่สำคัญมากไปกว่านั้นประเทศเวียดนามมียุทธศาสตร์มุ่งมั่นพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่ทันสมัย (Modern Industrialized State) ในปี 2020 นี้ นับว่าเป็นสิ่งที่น่ากลัวสำหรับการแข่งระหว่างประเทศไทยกับประเทศเวียดนามในทศวรรษนี้.....